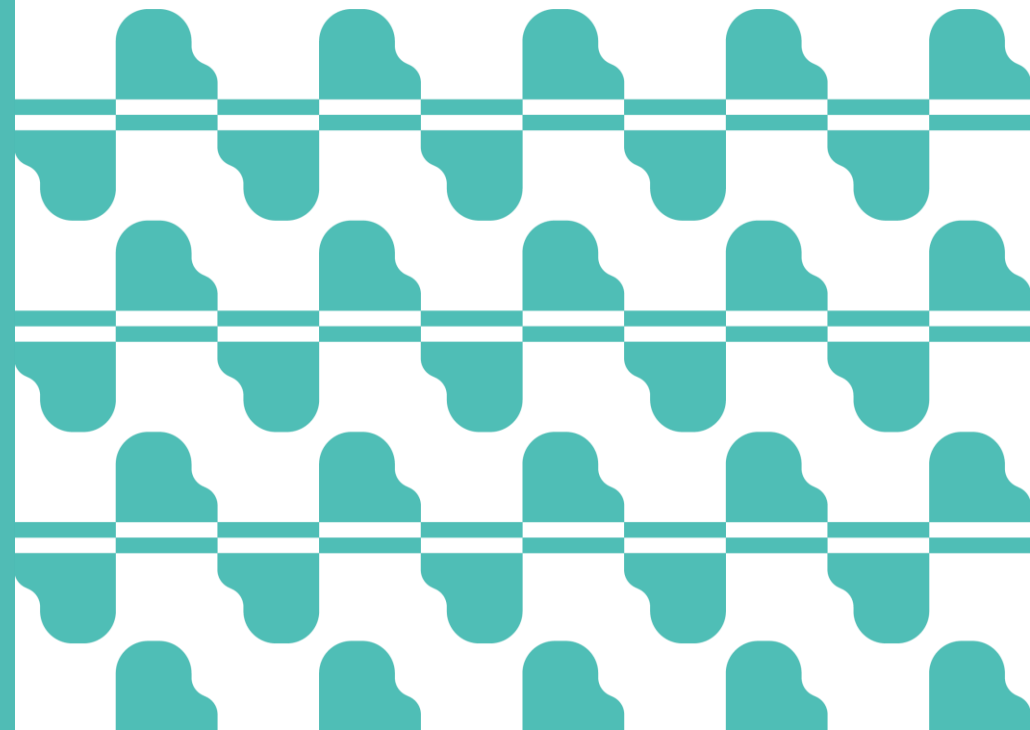

Taloussuunnitelma 2024-27

– alustava kehys

Talousjaosto 14.6.2023

Kirsi Rinne

Muutokset sitovuustasoihin

- Uusi sitovuustaso tarkastuslautakunta
  - sitovuustaso käsittää käytännössä tarkastuslautakunnan vuosittaiset kustannukset ja tilintarkastuksen
- Järvenpään Vesi –liikelaitoksen sitovuuden muutos
  - toimintakatteen asemesta sitovana eränä tulos
    - Veden tulee rahoittaa investointinsa asiakasmaksuilla. Kasvaneet investointimäärärahat ovat vaatineet taksojen korotuksia, jotta vaatimus täyttyy.
    - Käytännössä investoinnit eivät ole toteutuneet budjetoituun tasoon → taksakorotukset ylimitoitettut kasvaneisiin poistoihin ja investointien rahoitustarpeeseen nähden
    - Muutos mahdollistaa taksojen säätämisen investointien ja poistojen mukaisesti

Kehysvalmistelun lähtökohdat

VERORAHOITUS

- Verotulot Kuntaliiton 4/23 veroennustekehikon pohjalta
  - Ei veronkorotuksia
  - Kunnallisvero 7,61 % → 2024: 7,60 %
  - Ennusteet tarkentuvat vielä elokuussa/syksyllä
- Valtionosuudet VMn 4/23 ennakkolisten vos-laskelmien ja painelaskelman pohjalta
  - laskelmasta vähennetty -10 €/as TPE 2022 -ilmoituksissa todettujen virheiden vuoksi (FCG:n arvio)
  - **Huom! VM kerää kunnista siirtolaskelmien tarkennustietoja 30.6. mennessä**
    - Voi muuttaa lukuja ennakoimattomasti!
    - Näkymä, heikentää toteutuessaan kuntien rahoitustilannetta.
    - Epävarmaa, millä aikataululla laskelmat saadaan päivitettyä uusiksi laskelmiksi!

TOIMINTA

- Voimassa oleva muutettu taloussuunnitelma 2023-26
  - sisällä 2024 alkaen 3Me toimintakatesopeutus
- Toimintakulut/kate
  - Palkankorotusten tarkennukset sopimusratkaisujen mukaisesti
  - Pakottavat muutostarpeet
    - hinnankorotukset
    - suhdanteen vaikutus maanmyynteihin/maankäyttökorvauksiin
    - palvelutarvemuutokset välillisine vaikutuksineen
  - Uudet lakisääteiset tehtävät siltä osin, kun tiedot on käytettävissä
    - HUOM! 2025 TE-palveluja ei huomioitu → toteutus ja rahoitus vielä ratkaisematta

INVESTOINNIT

- Alustava investointiohjelmaehdotus ja poistot
- Korkokulut talousarviomuutosesityksen mukaisesti

Palkankorotusten kustannusvaikutus

- Kevään palkkaratkaisun mukaiset lisäykset on täsmennetty palvelualueiden kehyksiin 2024-27

Palkkaratkaisu	2023	2024	2025	2026	2027
Yleiskorotus	1,90 %	1,90 %	1,00 %	1,00 %	1,00 %
Palkkarakenneohjelma		0,40 %			
Palkkarakenneohjelma	1,20 %	0,60 %	0,80 %	0,80 %	1,20 %
Järjestelyerä					
Korotus yhteensä	3,10 %	2,90 %	1,80 %	1,80 %	2,20 %

- yleiskorotukset jaettu kaikille, paikallisesti vuosittain sovittava erä on varattu Konpaan,
- kohdennetaan palvelualueille paikallisten sopimusratkaisujen mukaisesti talousarviomuutoksin

	2023	2024
Lisäkorotukset yhteensä	1,0 %	1,1 %
Yleiskorotus	0,7 %	0,77 %
Paikallinen erä	0,3 %	0,33 %

Yhteensä korotus 1000 €	2023	2024	2025	2026
Järvenpää	-1 128	-1 167	-1 553	-1 581
186100 Konsernipalvelut	-60	-81	-107	-109
186150 Tilaomistus	-3	-4	-5	-5
186200 Kaupunkikehitys	-53	-62	-82	-83
186250 Käyttöomaisuuden nettomyynti	-3	-4	-6	-6
186400 Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue	-220	-552	-735	-748
186500 Hyvinvoinnin palvelualue	-36	-100	-133	-135
186800 Järvenpään vesi	-556	-14	-19	-20
Paikallinen erä Konpaan	-120	-350	-466	-474
Konpa yhteensä	-179	-431	-573	-584

Esitykset muutostekijöiksi

Arvio	Muutostekijä	Pysyvä/ Kerta	Summa / TA 2024	Summa / TS 2025	Summa / TS 2026	Summa / TS 2027
Kyllä	Maankäyttökorvausten lasku	Kerta	800	600	400	
	TE-Palvelujen siirtoon valmistautuminen	Kerta	268			
	Vakan palveluverkkomuutosten toimeenpanon hidastuminen (tilakulut)	Kerta	21	233	50	0
	Uusi museokohde, Villa Kokkonen	Pysyvä	50	30	30	30
	Ateriapalvelujen 10% hinnankorotus	Pysyvä	503	503	503	503
	Siivouspalvelujen 3,7% hinnankorotus	Pysyvä	52	52	52	52
	Työterveshuollon 5% hinnankorotus	Pysyvä	16	16	16	16
	Erillisosakkeet	Pysyvä	0	0	0	0
	Palkkojen lisäkorotukset	Pysyvä	1 167	1 553	1 581	1 584
Kyllä Summa			2 877	2 986	2 631	2 185
?	Erityisluokanopettajan jatko yläkoulun ylimääräisessä ryhmässä	Kerta	88	44		
	Työmarkkinatuen kuntaosuus	Kerta				
	JUST rahoitusvastikkeiden ja pysäköintitalon autopaikkavuokrien nousu	Pysyvä				
	Palvelusetelin indeksikorotus 1.8.2023 4,69%	Pysyvä	117	117	117	117
	Keski-Uudenmaan Ympäristökeskuksen hinnankorotus 13%	Pysyvä	84	84	84	84
	Ruotsin opetuksen lisääminen	Pysyvä	45	45	45	45
? Summa			334	290	246	246
Ei arvioi	Kotoutumislain toimeenpanoon valmistautuminen	Kerta	50			
	Vakan osallistumisasteen kasvu (lapsimäärän kasvu)	Pysyvä				
	Opetuksen erityisen tuen vaativuuden lisääntyminen	Pysyvä	120	120	120	120
	Ukrainalaisten vaikutus perusopetukseen	Pysyvä				
Ei arvioitavissa Summa			170	120	120	120
Ei	Jampan halli ja HI5 halli	Kerta	92	92	92	92
	Sitouttava kouluysteistyö	Pysyvä	100	100	100	100
	Vakan lakisääteisen henkilöstön saatavuuden varmistaminen	Pysyvä	102	204	204	204
	Suvirannan suunnittelu museokohteeksi	Pysyvä	30	30	30	30
	STAR-starttivalmennus	Pysyvä	120	120	120	120
	Kalustevastaavan palkkaaminen	Pysyvä			42	42
	Vakan johtamisrakenteiden muutos	Pysyvä				
	Varhaisen tuen mallin kehittäminen	Pysyvä				
	Ei Summa			444	546	588

Toimintakatesopeutuksen kohdennus 2024 →

- Vuodesta 2024 toimeenpantava 3Me lisäsopeutus on taloussuunnitelmassa kohdennettu toimintakatteiden suhteessa palvelualueille
- Uudelleenkohdistus vuodelle 2024 joryn valmistelusta
- Kohdistus strategisten tavoitteiden ja sopeutuksen toteutusedellytysten perusteella

- 2020 alkaneen sopeutuksen jakautuminen sitovuustasoisittain

Sitovuus	2020-23 sopeutus-velvoitteet	2024 → 3Me uusi kohdennus	Sopeutus-toimet yhteensä	Sopeutus %:ia toimintakatteesta
Opka	5 015	1 289	6 304	-10 %
Hyvo	1 045	316	1 361	-19 %
Kauke	970	563	1 533	-17 %
Konpa	2 100	338	2 438	-16 %
Tilat	1 030	494	1 524	-25 %
	10 160	3 000	13 160	

Sitovuus	2024 → 3Me nykyjako Tasu 2023-26	Jako 2023 ulk. toimintakatteiden suhteessa	2024 → 3Me uusi kohdennus	Muutos kehykseen
Opka	1 830	1 867	1 289	541
Hyvo	440	212	316	124
Kauke	430	277	563	-133
Konpa	300	458	338	-38
Tilat	0	185	494	-494
	3 000	3 000	3 000	0

- Nettovaikutus kaupungin tasolla 0

Päivitetty verotuloennuste (KL 4/2023)

Ero talousohjelmaan:
TA23 +1,5 Me
Talousohjelma 23-26 +6,9Me

Yhteenveto 1000 €							
TILIVUOSI	2021	2022	2023**	2024**	2025**	2026**	2027**
Verolaji							
Kunnallisvero	194 498	204 424	95 316	89 653	93 586	97 118	100 711
Muutos %	6,3	5,1	-53,4	-5,9	4,4	3,8	3,7
Yhteisövero	7 144	8 733	6 403	5 689	6 077	6 412	6 719
Muutos %	52,9	22,2	-26,7	-11,1	6,8	5,5	4,8
Kiinteistövero	16 758	17 843	18 666	19 267	19 853	20 461	20 891
Muutos %	21,5	6,5	4,6	3,2	3,0	3,1	2,1
VEROTULO KIRJATTAVA	218 400	230 999	120 384	114 609	119 517	123 991	128 321

Talousohjelma 2023-2026

Verolaji	2023**	2024**	2025**	2026**
Kunnallisvero	94 087	89 356	92 924	95 712
Muutos %	-54,0	-5,0	4,0	3,0
Yhteisövero	5 869	5 360	5 573	5 684
Muutos %	-27,1	-8,7	4,0	2,0
Kiinteistövero	18 885	19 148	19 399	19 649
Muutos %	-0,9	1,5	1,4	1,4
VEROTULO KIRJATTAVA	118 841	113 864	117 896	121 045

Muutos talousohjelmaan 2023-26

	2023**	2024**	2025**	2026**
Kunnallisvero	1 229	297	662	1 406
Yhteisövero	534	329	505	728
Kiinteistövero	-219	119	454	812
Muutos	1 543	745	1 621	2 946

- Kehitys on suotuisa aiempiin laskelmiin verrattuna
- Verokehikko päivittyy seuraavan kerran elokuussa
- **Suhdannekehityksen aiheuttama epävarmuus?**

Päivitetty valtionosuudet (KL/VM 4/2023)

Ero talousohjelmaan:
TA23 -0,09 Me
Talousohjelma 23-26 +4,5 Me

VOS 1000 €	TP 2021	TP 2022	TA 2023	2024	2025	2026	2027	Yht. 24-27
Valtionosuudet TA23	39 838	44 925	18 702	10 841	13 170	14 319		
Ennakollinen VOS TA24			18 613	12 674	14 420	15 828	16 373	59 295
Ero			-90	1 833	1 250	1 509		

- TA23 = Lopullinen VOS päätös
- TA 2024 VM/KL ennakollisen valtionosuuslaskelman mukainen
  - Vähennetty -10 €/as kuntien alakanttiin ilmoittamien hyvinvointialueille siirtyvien kustannusten takia
  - Huom! 2025 → ei mukana TE-palvelujen siirrosta maksettavia valtionosuuksia, koska menoarvioita ei toistaiseksi käytettävissä
- VM:n lisätietojen keruu "Sote-siirtolaskelmien tarkistaminen" menossa
  - kunnille ja kuntayhtymille ilmoitusvelvollisuus 2021 ja 2022 tilinpäätöksiin sisältyvistä poikkeuseristä 30.6.2023 mennessä
  - korjattavat erät heikentänevät kuntien rahoitustilannetta, toiseen suuntaan olevat erät jätetty pois laskelmista (esim. 2022 maksettu sote-hlöstön 2020 koronatyökorvaus)
  - ei korjaa laskennassa jo aiemmin todettuja "virheitä": edelläkävijäkuntien korkeammat kustannukset ja vos-leikkaukset
- Uudet laskelmat luvattu elokuussa, mutta aikataulussa on epävarmuutta!

Kehys 2024-27

- Toimintakatteen alijäämän kasvu 0,9% - 3,0% vuosittain
  - palkankorotukset
  - hinnankorotukset
  - aiemmin päätetyt sopeutukset
- Korkokulut kasvaa
  - korko-% + lainarahoituksen tarve
  - 2023 6,1 Me → 2027 9,8 Me
- Poistot kasvaa
  - investointitaso
  - 2023 24,5 Me → 2027 30,5 Me
- Tulos alijäämäinen 2024
  - vuosikate < poistot

Tuloslaskelma	TP 2022	MTA 2023	Kehys 2024	2025	2026	2027
TOIMINTATUOTOT	61 962	65 208	67 215	68 559	67 926	68 510
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 775	1 669	1 659	1 659	1 659	1 659
TOIMINTAKULUT	(322 191,956)	(162 606)	(165 420)	(167 014)	(170 275)	(173 012)
TOIMINTAKATE	(258 455)	(95 729)	(96 546)	(96 796)	(100 690)	(102 843)
TOIMINTAKATE ILMAN MYYNTIVOITTOJA	(268 203)	(100 384)	(101 626)	(102 488)	(105 586)	(107 923)
%- muutos		(62,57 %)	1,24 %	0,85 %	3,02 %	2,21 %
VEROTULOT	230 999	118 841	114 609	119 517	123 991	128 321
%- muutos		(48,55 %)	(3,56 %)	4,28 %	3,74 %	3,49 %
Tulovero	204 424	94 087	89 653	93 586	97 118	100 711
Kiinteistövero	17 843	18 885	19 267	19 853	20 461	20 891
Osuus yhteisöveron tuotosta	8 733	5 869	5 689	6 077	6 412	6 719
VALTIONOSUUDET	44 925	18 613	12 674	14 420	15 828	16 373
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, i	27 918	13 615	7 617	9 108	10 458	10 775
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valti	(307)	(480)	(480)	(480)	(480)	(480)
Muut valtionosuudet	17 314	5 477	5 536	5 792	5 850	6 077
RAHOITUSTUOTOT	195	(5 774)	(7 423)	(8 190)	(8 867)	(9 395)
Korkotuotot	252	202	202	202	202	202
Muut rahoitustuotot	2 420	1 674	1 667	1 667	1 667	1 667
Korkokulut	(1 043)	(6 142)	(7 792)	(8 559)	(9 236)	(9 764)
Muut rahoituskulut	(1 434)	(1 507)	(1 500)	(1 500)	(1 500)	(1 500)
VUOSIKATE	17 664	35 951	23 314	28 951	30 262	32 457
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	(21 625)	(27 323)	(24 984)	(26 353)	(28 658)	(30 543)
Suunnitelman mukaiset poistot	(21 503)	(24 565)	(24 984)	(26 353)	(28 658)	(30 543)
Arvonalentumiset	(123)	(2 758)	-	-	-	-
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT	-	-	-	-	-	-
Satunnaiset tuotot	-	-	-	-	-	-
TILIKAUDEN TULOS	(3 961)	8 628	(1 670)	2 597	1 604	1 914
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOKSE	105	-	-	-	-	-
Poistoeron muutos	105	-	-	-	-	-
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	(3 856)	8 628	(1 670)	2 597	1 604	1 914

Alustavat nettoinvestoinnit 2024-2033 = 354,2 Me

	TP 2021	TP 2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2024-33
Maanmyynti	961	836	860	896	1 004	864	896	896	1 015	1 026	1 026	1 080	918	9 621
Maanosto	253	1 106	2 600	2 800	1 195	2 300	1 900	1 200	1 200	1 200	4 300	1 200	1 200	18 495
Maanosto/myynti	708	-269	-1 740	-1 904	-191	-1 436	-1 004	-304	-185	-174	-3 274	-120	-282	-8 874
Talonrakennus, tulot	317	0	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Talonrakennus, menot	23 222	35 629	14 996	20 544	23 104	21 080	9 860	9 830	13 100	5 800	12 950	9 100	18 100	143 468
Talonrakennus, netto	-22 906	-35 629	-14 846	-20 544	-23 104	-21 080	-9 860	-9 830	-13 100	-5 800	-12 950	-9 100	-18 100	-143 468
Kunnallistekniikka, tulot	2 912	226	0	90	750	700	660	0	0	0	0	0	0	2 200
Kunnallistekniikka, menot	10 855	10 800	15 113	16 139	9 795	9 870	9 760	8 320	6 630	8 320	5 650	7 270	7 900	89 654
Kunnallistekniikka, netto	-7 943	-10 574	-15 113	-16 049	-9 045	-9 170	-9 100	-8 320	-6 630	-8 320	-5 650	-7 270	-7 900	-87 454
Vesi, tulot	76	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vesi, menot	3 807	4 299	7 430	6 180	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	60 180
Vesi, netto	-3 731	-4 299	-7 430	-6 180	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-60 180
Liikunta, tulot	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liikunta, menot	326	394	4 542	5 400	305	230	700	2 660	600	330	400	400	400	11 425
Liikunta, netto	-176	-394	-4 542	-5 400	-305	-230	-700	-2 660	-600	-330	-400	-400	-400	-11 425
Kehitysinvestoinnit, tulot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kehitysinvestoinnit, menot	391	441	787	500	500	500	950	950	950	950	950	950	950	8 150
Kehitysinvestoinnit, netto	-391	-441	-787	-500	-500	-500	-950	-950	-950	-950	-950	-950	-950	-8 150
Osakkeet, myynti	4 555	4 252	3 719	0	0	0	0	0	0					0
Osakkeet, osto	1 165	1 431	5 110	1 459	1 529	1 559	1 607	1 642	1 155	1 155	1 155	1 155	1 155	13 571
Osakkeet, netto	3 391	2 821	-1 391	-1 459	-1 529	-1 559	-1 607	-1 642	-1 155	-1 155	-1 155	-1 155	-1 155	-13 571
Irtaimisto ja aineeton, myynti	69	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Irtaimisto ja aineeton, osto	988	2 186	2 461	1 879	1 406	975	808	700	700	700	700	700	700	9 268
Irtaimisto ja aineeton, netto	-920	-2 157	-2 461	-1 879	-1 406	-975	-808	-700	-700	-700	-700	-700	-700	-9 268
Tulot	9 040	5 344	4 729	986	1 754	1 564	1 556	896	1 015	1 026	1 026	1 080	918	11 821
Menot	41 007	56 286	53 039	54 901	43 834	42 514	31 585	31 302	30 335	24 455	32 105	26 775	36 405	354 211
Inv.ohjelma, netto	-31 967	-50 942	-48 310	-53 915	-42 080	-40 950	-30 029	-30 406	-29 320	-23 429	-31 079	-25 695	-35 487	-342 390

10 vuoden
ohjelmakausi
lisäystä
14,4 Me

TA + uudet
taloussuunnitelma
2023-2027
lisäystä
1 Me

Tasu-kauden
investoinnit 167Me,
49% koko ohjelmasta

Rahoituslaskelma

- Investointitaso edelleen poikkeuksellisen korkea

- Investointimenot
2023: 60,5 Me
2024-27: 32-54 Me

- Tulorahoitus ei riitä 2023-26 investointien rahoittamiseen

- Lainamäärä kasvaa 2026 asti

- 2023: 20Me
2024-26: 11-30Me

- lyhenee 2027: -2,4 Me

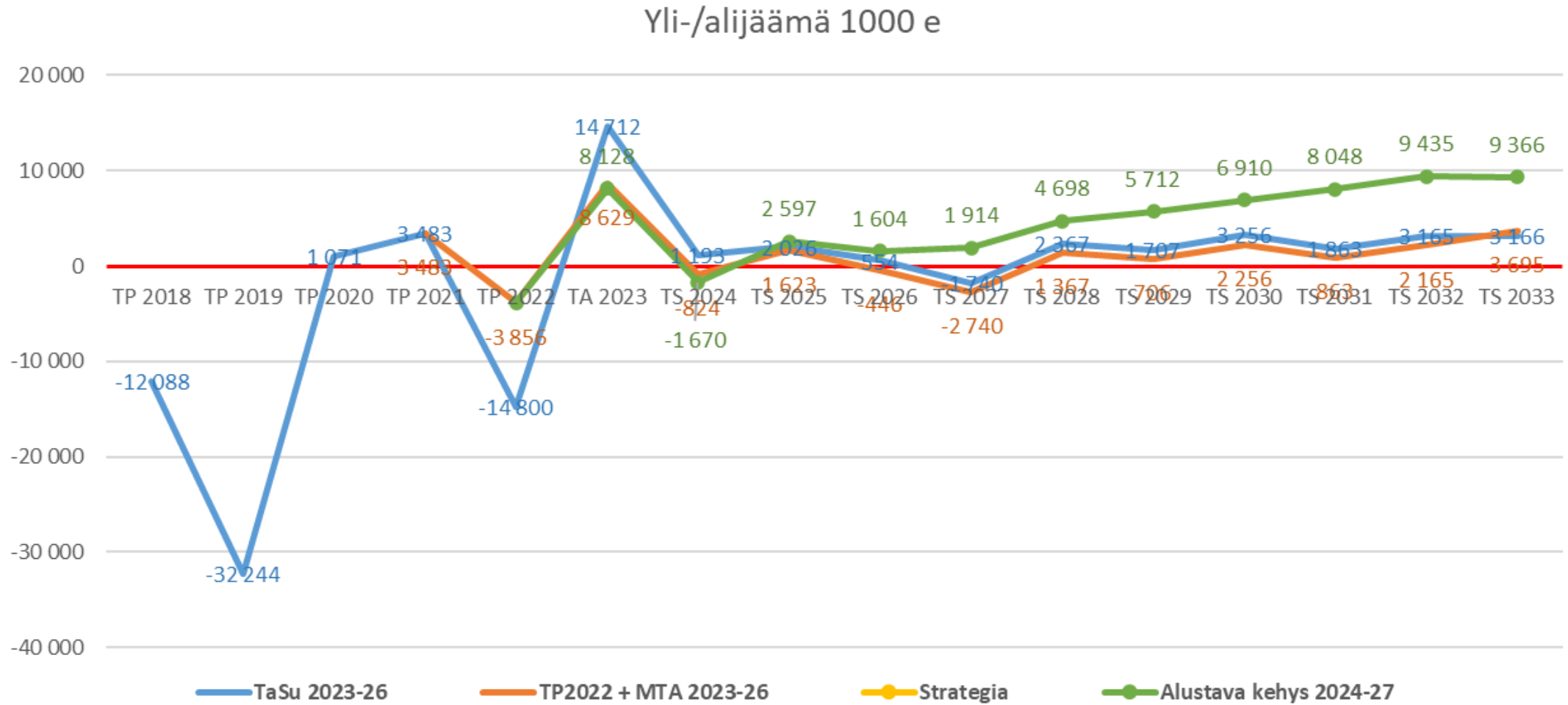
- Lainamäärä 2027 lopussa **322 miljoonaa euroa**

Rahoituslaskelma	TP 2022	MTA 2023	Kehys 2024	2025	2026	2027
TOIMINNAN RAHAVIRTA	7 877	31 296	18 234	23 259	25 366	27 377
Vuosikate	17 664	35 951	23 314	28 951	30 262	32 457
Satunnaiset erät, netto	-	-	-	-	-	-
Tulorahoituksen korjaukset	(9 748)	(4 655)	(5 080)	(5 692)	(4 896)	(5 080)
Muut erät	(40)	-	-	-	-	-
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	(41 195)	(50 802)	(48 835)	(36 388)	(36 054)	(24 949)
Investointimenot	(56 286)	(60 528)	(54 901)	(43 834)	(42 514)	(31 585)
Rahoitusosuudet investointimenoihin	256	150	90	750	700	660
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luov	14 835	9 576	5 976	6 696	5 760	5 976
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	(33 318)	(19 506)	(30 601)	(13 129)	(10 688)	2 428
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	27 750	19 506	29 857	13 129	10 688	(2 428)
Lainakannan muutokset	34 571	19 506	29 857	13 129	10 688	(2 428)
Oman pääoman muutokset	-	-	-	-	-	-
Muut maksuvalmiuden muutokset	(6 821)	-	-	-	-	-
RAHAVAROJEN MUUTOS	(5 568)	0	(745)	-	-	-
Rahavarat 1.1.	6 313	745	745	(0)	(0)	(0)
Rahavarat 31.12.	745	745	(0)	(0)	(0)	(0)
Asukasluku	45 630	46 231	46 888	47 805	48 857	49 849
Kaupungin lainamäärä, tuhatta euroa	251 411	270 917	300 773	313 903	324 591	322 162
Kaupungin lainamäärä €/asukas	5 510	5 860	6 415	6 566	6 644	6 463
Kumulatiivinen yli-/alijäämä, tuhatta €	10 374	14 712	13 041	15 639	17 243	19 157
Kumulatiivinen yli-/alijäämä, €/asukas	227	318	278	327	353	384

Skenaariotarkastelut

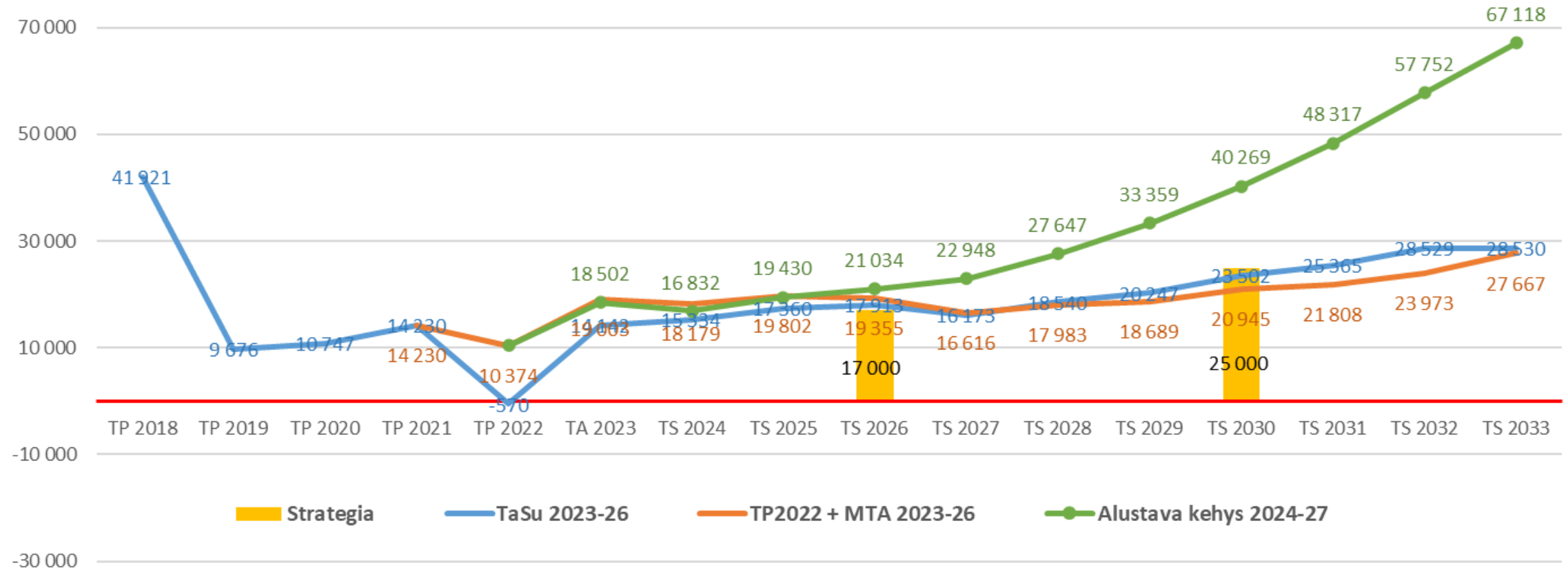
- **Taloussuunnitelma 2023-26**
- **Tilinpäätös 2022 + MTA 2023-26**
  - Tilinpäätös 2022 -3,8Me (vs. TPE 2022 -14,8 Me)
  - Siirtomäärärahat (käyttötalous ja investoinnit)
  - Valtionosuudet, korkokulut...
- **Alustava kehys 2024-27**
  - **Palkankorotukset**
  - **Pakottavat muutokset/lisäykset**
  - **Maanmyyntien ja -käyttökorvausten sakkaus**
  - **Verotulojen päivitys**
  - **Valtionosuuksien päivitys**
  - **Poistojen täsmennys**
  - Alustava investointiohjelmaluonnos

Yli/alijäämä, 1000e

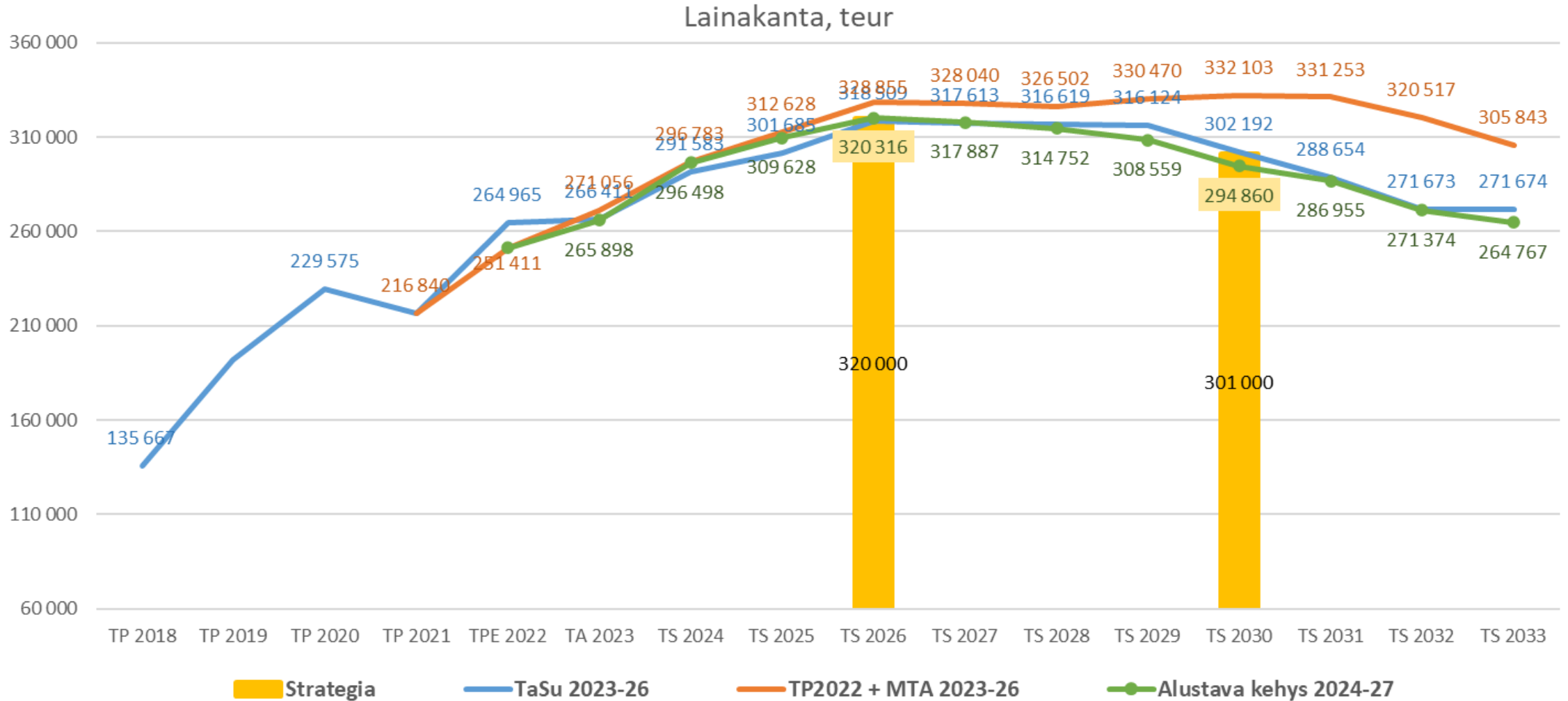

Taseen kertynyt yli/alijäämä, 1000e

Kumulatiivinen yli-/alijäämä 1000 e

Lainamäärä, 1000e

Riskit ja epävarmuustekijät

- Valtionosuudet!
  - Laskelmien päivitys elokuussa (?), laskelmissa huomioitu lisäleikkaus -10€/asukas (riittääkö?)
  - Siirtolaskelmien korjausten myötä, luvut voi muuttua täysin!
- Suhdannekehityksen vaikutus toimintaan ja talouteen
  - rakentamisen hidastuminen näkyy markkinoilla, myös Järvenpäässä → maan myynneillä ei saada paikattua taloutta suunnitellussa laajuudessa, muut tuotot?
  - työttömyys? → kunnallisverotulot, työmarkkinatuen kuntaosuus
  - inflaatio → palvelujen sekä aineiden ja tarvikkeiden hintojen nopea nousu jatkuu ja vaikutukset laajenee
- Palvelukysynnän muutokset
  - varhaiskasvatuksen osallistumisasteiden kasvunäkymä, jatkuuko edelleen?
    - vaikutus henkilöstöresursseihin mutta myös palvelukapasiteetin tarpeeseen
    - vanhoista rakennuksista luopuminen hidastuu
  - opetuksen "laajemman tuen tarpeisten" määrän kasvu
    - vaikutus henkilöstöressurssitarpeeseen
- Lainakanta ja korkotaso
- Hallitusneuvottelut ja päätökset kuntien tehtävistä ja tehtävien rahoituksesta???
  - ennuste on, että tiedot ei ehdi talousarviovalmisteluun

Taloussuunnitelman 2024 – 27 valmisteluprosessi

- Toukokuu
  - Kvartaalikeskustelut ja kehysvalmistelu
    - Palvelualueet: pakottavat muutostekijät, palvelutarpeet ja lakimuutokset
    - Jory: 2024 → 3Me sopeutuksen keinovalikoiman tarkennus ja toteutumisen varmistaminen
    - Talouspalvelut: yleiset muutostekijät, verot, valtionosuudet jne.
  - **Talousjaosto 14.6. Alustava kehys**
- Kesäkuu / Kaupunginhallitus 19.6.
  - Taloussuunnitelmakehys ja talousarvion laadintaohjeet
    - raamit, johon sitovuustasojen toiminta tulee sopeuttaa
  - Alustava investointiohjelmanesitys
- Elokuu / Lautakunnat
  - Taloussuunnitelmien valmistelu, iltakoulut
  - Lautakunnan linjaukset sopeutustoimista,
    - toiminnan sopeuttaminen annettuihin kehyksiin
    - valinnat v. 2024 siirtyneiden sopeutustavoitteiden toteuttamiseksi
- Syyskuu / Lautakunnat
  - Lautakunnan talousarvioesitys
  - Investointiohjelmalausunnot
- Lokakuu / Kaupunginhallitus
  - 16.10. Kaupunginjohtajan TA-esitys
  - 30.10. Kaupunginhallituksen TA-esitys
- Marraskuu / Kaupunginvaltuusto 13.11.
  - Investointiohjelma 2024-33
  - Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2024-27
  - 2024 vero-%:t
- Joulukuu 2023 / Tammikuu 2024
  - Lautakuntien käyttösuunnitelmat
  - Valtuuston sitovien määrärahojen tarkennus/ jako avainalueille